

Bevrijding van Hilversum

Verslag ledenavond 25 april 2000

Deze ledenavond stond in het teken van de Tweede Wereldoorlog, die ook na 55 jaar nog geen voltooid verleden tijd blijkt zijn en bij de aanwezigen veel herinneringen en emoties oproep.

De heer Jim Roth gaf aan de hand van origineel materiaal een overzicht van het begin (waarin de bezetter op vriendelijke wijze met de bevolking omging), het verloop (met de Februaristaking en toenemende invloed van de bezetter op alle fronten; op scholen, jodenvervolgving, tewerkstelling, censuur etc.) en het einde (met als slot de bevrijding) van de oorlogstijd in Hilversum. Ook vertelde hij over zijn eigen rol in het verzet en speciaal de ondergrondse pers. Door tal van illegale publicaties informeerde deze de bevolking over de werkelijke gebeurtenissen in Hilversum en de rest van de wereld. Een moeilijke en riskante onderneming.

De heer N.F. de Groot vertoonde filmbeelden, destijds gemaakt door zijn vader, van het binnentrekken der geallieerde troepen bij de bevrijding van Hilversum. De geschiedenis kwam weer even tot leven, ook door de combinatie met ander filmmateriaal.

De heer Gé Verheul haalde herinneringen op aan de verzetsgroep U61, opererend vanuit het huis Utrechtseweg 61. Het verzet kreeg veel hulp van een aantal ambtenaren en politiefunctionarissen. Dat was zeker niet overal in Nederland het geval. Bonkaarten voor onderduikers werden 'gewoon' verstrekt door een gemeenteambtenaar. De politiefoto-

graaf maakte pasfoto's voor vervalste persoonsbewijzen. De politie-inspecteur tippte het verzet als iemand dreigde te worden opgepakt. De oproep van de heer Verheul om een nieuwe publicatie over deze periode het licht te doen zien zal zeker door het bestuur worden besproken.

EvM

Branden en brandweer in Hilversum

Verslag van de ledenavond op 23 mei en de excursie op 27 mei 2000

Brand is een onderwerp dat zich goed leent voor een terugblik in Hilversums historie maar tegelijkertijd van een angstaanjagende actualiteit is. Met het Enschedese drama nog vers in het geheugen verzamelden zich een vijftigtal leden op 23 mei om naar dia's te kijken van de vele branden die ons dorp hebben geteisterd. De heer Siebelt, hoofd repressie van gemeentelijke brandweer, en ons bestuurslid Kees van Aggelen verzorgden de avond. De 'grote brand van 1766' die een derde van het toenmalige Hilversum in de as legde was destijds aanleiding voor een nationale steun- en hulpactie. De meeste Hilversummers zullen zich ook nog herinneren hoe in 1971 de Grote Kerk in vlammen opging. Vele kleinere branden zijn inmiddels min of meer vergeten maar hebben destijds aanleiding gegeven tot veel schade, opschudding en verdriet. Met een verrassend aantal dia's bracht Kees van Aggelen deze rampen weer terug in de herinnering. De heer Siebelt voorzag de beelden van een brandweer-tech-

In de pauze werden illegale kranten en andere publicaties bekeken door de aanwezigen. (foto: C. van Aggelen)

nisch commentaar. De door Jan van der Heijden ontwikkelde pomp bracht bij de bestrijding van branden een grote verbetering, maar ook de steeds betere constructie van het slangenmateriaal maakte de brandweer steeds efficiënter.

Tijdens de excursie naar de brandweerkazerne aan de Jan van der Heijdenstraat – is er een toepasselijker locatie denkbaar? – op zaterdagochtend 27 mei konden een twintigtal belangstellenden al het huidige materiaal nog eens met eigen ogen zien. Even was er opwinding toen een volledig bemande

brandweergagen de kazerne uit reed maar die bleek op weg te gaan naar een sportschool waar de brandweermannen en -vrouwen (van de vijftig vrijwilligers zijn zeven brandweervrouw!) hun fysieke conditie op peil houden. Weer was het de heer Siebelt die ons rondleidde en op alle vragen het antwoord wist. Weet u bijvoorbeeld wat er na een flinke brand met uw kraanwater kan gebeuren? Door plotseling een hoop water aan het leidingnet te onttrekken gaan bezonken roestdeeltjes opdarren en de kans is groot dat die uw kraan bereiken. De bruine

drab even laten doorstromen en na enkele ogenblikken levert uw kraan weer dat heldere Hilversumse kraanwater. In de hypermoderne kazerne was toch nog een historisch element. Twee fraai onderhouden handgedreven pompwagens geven een idee over de brandweer aan het einde van de 19^e eeuw. Het waren een bijzonder interessante en leerzame lezing en excursie.

Even rechtzetten, correctie op Eigen Perk 2000/2

Ook wij van de redactie van *Eigen Perk* maken wel eens een foutje en het verheugt ons altijd oprecht om van diverse oplettende lezers commentaar of aanvullingen te krijgen. Zo krijgen wij op het laatste nummer commentaar op twee bijschriften in het artikel over de familie Renou. We hebben ze nog eens nader bekeken en inderdaad valt er wel wat recht te zetten, wat we bij dezen willen doen.

Het eerste bijschrift betreft de foto op bladzijde 65.

De heer Siebelt (links) geeft uitleg bij een van de oude brandblusapparaten in de kazerne aan de Jan van der Heijdenstraat. (foto: C. van Aggelen)

Deze panden stonden inderdaad niet aan de Kerkstraat, maar aan het begin van de Vaartweg, direct na de splitsing met de Havenstraat. Op deze splitsing stond (niet zichtbaar op de foto) rond 1920 het huis van mej. Wamsteeker, die thuis een kleuterklasje leidde. Na de afbraak vestigde er zich Strating's schoenwinkel. Tegenwoordig bevindt zich op de bovenverdieping het Indonesisch restaurant 'Nusantara'. In het pand daarnaast, het meest linkse op de foto, was een pension van de familie De Nooy. Twee huizen verderop, waar de fietsen voor de deur staan, was de fietswinkel annex herstelwerkplaats van Mols. Later zou Mols zich aan de Langestraat, tegenover de Kapelstraat in een keurige winkel vestigen. Naast Mols, bij het bord 'gevaarlijke

kruising' woonde de arbeidersfamilie Ortmann. In de voorste twee huizen, dus die met het bord 'Te koop' en het tabakswinkeltje vooraan, woonden rond 1920 de gebroeders Glazemaker, die schoenmaker waren. We hebben de foto hieronder nogmaals afgedrukt.

Een tweede verbetering betreft de onderste foto op bladzijde 66. Dit pand stond niet aan de 's-Gravelandseweg, maar aan de Herenstraat 30, nagenoeg bij de splitsing met de Veerstraat. De wat oudere

Hilversummers zullen het zich nog wel herinneren, want het werd nog maar een paar jaar geleden afgebroken, samen met het pand links op de foto. In dat laatstgenoemde pand, op de hoek van de Koornstraat, had de heer Ten Have in de jaren '20 een winkel in lingerie en textiel. Thans is de grond van deze panden in gebruik als parkeerterrein van de telefooncentrale aan de Koornstraat. Zie voor deze foto blz. 139.

EJP

